

OLAF v roku 2020: bránime podvodom – chránime Európanov

Ochrana občanov EÚ pred falšovaným alebo nevyhovujúcim zdravotníckym vybavením súvisiacim s pandémiou koronavírusu bola jednou so zásadných úloh, ktoré poznačili rok 2020 pre Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF). Prispôsobiac svoje pracovné metódy výzvam súvisiacim so zákazom voľného pohybu a cestovnými obmedzeniami, OLAF pokračoval vo vyšetrovaniach zameraných na ochranu rozpočtu EÚ pred komplexnými podvodnými schémami, falšovaním, pašovaním, korupciou a konfliktmi záujmov. Úspešne uzavrel viac ako 200 vyšetrovaní a odporučil vymôcť viac ako 293 miliónov EUR späť do rozpočtu EÚ. Aj naďalej sa staral o to, aby boli finančné prostriedky EÚ vynakladané na účel, na ktorý boli skutočne určené – v prospech všetkých.

Komentujúc zverejnenie výročnej správy za rok 2020, generálny riaditeľ úradu OLAF Ville Itälä uviedol: „Rok 2020 síce mohol byť v mnohých smeroch mimoriadnym rokom, ale vyšetrovania úradu OLAF odhalili prípady tajných dohôd, konfliktu záujmov, manipulácie verejných súťaží, prania špinavých peňazí atď. tak ako aj po iné roky – jasný dôkaz toho, že potenciálnych podvodníkov nezastavila ani pandémia. Naopak, nové príležitosti na podvod, ktoré vírus priniesol – najmä lukratívny trh s falšovanými alebo nevyhovujúcimi výrobkami, ako sú rúška alebo dezinfekčné prostriedky na ruky – priniesli pre OLAF v roku 2020 nové výzvy. Som mimoriadne hrdý na to, že moji kolegovia z úradu OLAF preukázali svoje schopnosti pri riešení týchto výziev a vďaka svojej odolnosti, kreativite a flexibilita mohli naďalej pracovať ako doposiaľ a zaistiť tak bezpečnosť európskych občanov napriek všetkým výzvam, ktoré pandémia priniesla.“

Výsledky vyšetrovania úradu OLAF v roku 2020:

- OLAF uzavrel **230 vyšetrovaní** a vydal **375 odporúčaní** príslušným vnútroštátnym orgánom a orgánom EÚ;
- OLAF odporučil, aby sa do rozpočtu EÚ **vrátili prostriedky vo výške 293,4 mil. eur**;
- OLAF zahájil vyšetrovanie **290 nových prípadov** na základe **1 098 predbežných analýz**, ktoré vypracovali jeho odborníci.

Trendy vo vyšetrovaní podvodov:

Z výročnej správy vyplýva, že okrem falšovania zdravotníckeho tovaru a osobných ochranných prostriedkov súvisiacich s pandémiou COVID-19 vyšetrovatelia úradu OLAF odhalili v roku 2020 niekoľko ďalších trendov v podvodnej činnosti. Tieto zahŕňajú:

- konflikty záujmov a tajné dohody medzi príjemcami a dodávateľmi, najmä v oblasti verejného obstarávania;

- falošné alebo nadhodnotené faktúry, korupcia a konflikty záujmov zamerané na financovanie poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, často spojené s praním špinavých peňazí;
- podvody s financovaním výskumu;
- pašovanie cigariet a tabaku;
- podvody s dopadom na životné prostredie a biodiverzitu.

Pokusy o podvod v miliónoch

Tak ako v predchádzajúcich rokoch, jedným z hlavných trendov, ktoré OLAF v roku 2020 identifikoval, boli podvodníci, manipulujúci proces verejného obstarávania a verejnej súťaže s cieľom privlastniť si fondy EÚ. Mechanizmy podvodov často pokrývajú viaceré členské štáty EÚ a stoja na zložitých systémoch na pranie nezákonných ziskov. V jednom prípade týkajúcom sa Rumunska, Talianska, Belgicka a Španielska, úrad OLAF odporučil získať naspäť 25 miliónoch eur. Peniaze, ktoré mali smerovať na cestnú infraštruktúru, sa namiesto toho preprali prostredníctvom prepojených spoločností a platieb za fiktívne služby. OLAF však predovšetkým odhalil, že príslušné zákazky boli udeľované vďaka podozrivej väzbe vo vnútroštátnych orgánoch. Ďalšie príklady možno nájsť vo výročnej správe: Zahŕňajú podvody zamerané na výskum, poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a sociálne fondy. V niektorých prípadoch OLAF odhalil, ako boli finančné prostriedky EÚ získané podvodne na základe sfaľovaných dokumentov, pričom mnohé z nich súviseli aj s praním špinavých peňazí.

Ochrana zdravia ľudí, bezpečnosť a životné prostredie

Falšovatelia zacítili veľkú obchodnú príležitosť v momente, keď pandémia COVID-19 viedla k náhlemu a masívnemu nárastu dopytu po osobných ochranných prostriedkoch. OLAF im bol na stope od marca 2020 a v súvislosti s pandémiou doteraz identifikoval viac ako 1 000 podozrivých prevádzkovateľov a tiež pomohol zabaviť milióny nevyhovujúcich alebo falšovaných predmetov súvisiacich s pandémiou, najmä rúška, ale aj dezinfekčné prostriedky na ruky a testovacie súpravy. OLAF a jeho partneri sa pri svojich operáciách zamerali aj na zdravie a bezpečnosť, vďaka čomu sa falšované potraviny a nápoje nedostali k spotrebiteľom EÚ. Jedna operácia sa napríklad skončila zabavením približne 1,3 milióna litrov falšovaného vína a alkoholických nápojov. Do hľadáčika úradu OLAF sa dostala aj oblasť životného prostredia, keďže podvodníci a pašeráci čoraz viac zameriavajú svoj obchodný model práve na túto oblasť. OLAF sa podieľal na zaistení nezákonných pesticídov, ako aj zabránil tomu, aby sa niekoľko ton nezákonných chladiacich plynov nedostalo do EÚ. Vďaka úradu OLAF bol v roku 2020 zaistený jeden náklad neúplne fluórovaných uhľovodíkov (HFC) v objeme 14 ton, ktorý by mal v prípade prepustenia do EÚ rovnaký vplyv na životné prostredie ako 38 spiatočných letov z Amsterdamu do Sydney.

Cigarety a tabak z krajín v rámci EÚ a mimo nej

Tabakové výrobky každý rok predstavujú veľkú časť pašovaného alebo falšovaného tovaru, na ktorý sa úrad OLAF zameriava. V roku 2020 úrad OLAF a jeho partneri zabavili celkovo takmer 370 miliónov cigariet určených na nezákonný predaj v EÚ

a pochádzajúcich z krajín mimo EÚ. Úrad OLAF je zároveň mimoriadne aktívny v boji proti falšovateľom, ktorí sa zameriavajú na nezákonnú výrobu cigariet v EÚ. Trojročná operácia, do ktorej sa zapojilo desať krajín, viedla k zabaveniu 95 miliónov nelegálnych cigariet a 300 ton tabaku, pričom bolo zatknutých viac ako 200 osôb a finančná škoda, ktorej sa zabránilo, sa odhaduje na 80 miliónov eur. OLAF bol zapojený aj do troch hlavných operácií zameraných na tabak do vodnej fajky, ktorý je v posledných rokoch čoraz populárnejším výrobkom pašerákov.

Úplné znenie správy je k dispozícii [tu](#).

Poslanie, mandát a právomoci úradu OLAF:

odhaľovať, vyšetrovať a zastavovať podvody týkajúce sa finančných prostriedkov EÚ.

OLAF ho naplňa tým, že:

- vedie nezávislé vyšetrovania podvodov a korupcie týkajúcich sa finančných prostriedkov EÚ s cieľom zabezpečiť, aby sa všetky prostriedky daňovníkov EÚ dostali k projektom, ktoré môžu viesť k tvorbe pracovných miest a rastu v Európe,
- prispieva k posilneniu dôvery občanov v inštitúcie EÚ tým, že vyšetroje závažné pochybenia zamestnancov a členov inštitúcií EÚ,
- vypracúva účinnú politiku EÚ v oblasti boja proti podvodom.

V rámci svojej nezávislej vyšetrovacej úlohy môže OLAF vyšetrovať záležitosti týkajúce sa podvodov, korupcie a iných trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ, pokiaľ ide o:

- všetky výdavky EÚ, pričom hlavnými kategóriami výdavkov sú štrukturálne fondy, poľnohospodárska politika a fondy rozvoja vidieka, priame výdavky a vonkajšia pomoc,
- niektoré oblasti príjmov EÚ, predovšetkým clá,
- podozrenia z vážneho pochybenia zo strany zamestnancov a členov inštitúcií EÚ.

Po ukončení vyšetrovania zo strany úradu OLAF je na príslušných orgánoch EÚ a vnútroštátnych orgánoch, aby preskúmali opatrenia nadväzujúce na odporúčania úradu OLAF a rozhodli o nich. Všetky dotknuté osoby sa považujú za nevinné, kým sa zákonným spôsobom nepreukáže ich vina na príslušnom vnútroštátnom súde alebo na súde EÚ.

Ďalšie podrobné informácie vám poskytneme:

Jana CAPPELLO
hovorkyňa
Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF)
Telefón: +32 22985549
E-mail: olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

Chris JONES
zástupca hovorkyne
Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF)
+32 22991606
olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

